

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת בהעלותך
(נשא בחו"ל) תשפ"ו

גיליון: 313

א לעבטיגער שפּת

מאת הרב יהודה צבי שפירא

האור לדורות

פניני פרשה

"בהעלותך את הנרות" (ח', ב')

בהעלותך ר"ת - וס"ית - כ"ב, כנגד כ"ב אותיות שבתורה, רמז שעיקר האור הוא ע"י התורה: **'כי נר מצוה ותורה אור'**.

"בהעלותך את הנרות" (ח', ב')

אפ"ל; ר"ת וס"ית - **'ב'העלותך א'ית ה'נרות'** (עם התיבות) הוא שמונה מאות ושלשים ואחד, כנגד זמן העמדת **'ב' בתי מקדשות** (הראשון: ת"י. והשני ת"כ). ועוד אחד הוא הארות **'ת' כביכול לעם ישראל דרך המנורה**. וכדברי ה'מדרש' שמביא את הפסוקים על מעשה המנורה: **'קומי אורי כי בא אורך'.** **'כי אתה תאיר נרי'.**

"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" (ח', ב')

בפסוק זה מרמז, שעל האדם לשמור קדושת שבעת הנרות שלו עצמו, שהם: **'פיו, חטמו, עיניו, אזניו, ומנתא דא רישא'**. ועיניו זוכה לשפע אילוקי, וכמובא בליקוטי מוה"ר"ן (תורה כ"א).
ואפ"ל שזה מרמז בפסוק, שסופי תיבות: איל מויל המנורה יאירו שבעת הנרות - בגימטריא: **'פיו חטמו עיניו אזניו, ראשו'** (עם הכולל). שע"י קדושתם זוכים לשפע אילוקי, ושלחבת עולה מאליה (כמובא שם).

"אל מול פני המנורה" (ח. ב')

לכאורה קשה, למה כתוב בלשון: **'פני המנורה'** ולא **'הקנה האמצעי'**? אולם אפ"ל ע"פ הפסוק: **'יאיר ה' פניו אליך'** שעיקר האור הוא **'הארת הפנים'**, וכפירוש"י על פסוק זה: **'יראה לך פנים שחוקות, פנים צהובות'**. היפך **'הסתרת פנים'** שעליה אמרו חז"ל (ב"ר פמ"ב, ג): **'אין לך שעה קשה כמותה שעה שכתב בה ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא'** - ומידה טובה מרובה. והרי עיקר האור במנורה נמשך מהנר האמצעי - פני המנורה שממנה היה מדליק ויגייץ ליקוטי מוה"ר"ן כ"א). וכן היה דולק נר זה כל שבעה. לכן הדגיש וכתב: **'פני המנורה - "אור הפנים"'** שהוא מקור הברכה. זאת ועוד, דהא המנורה היתה עדות ששכינה שורה בישראל, כמובא (שבת כ"ב:): על הפסוק: **'מחוץ לפרוכת העדות'**. וזהו הארת פנים של הקב"ה כביכול.

"אל מול פני המנורה" (ח. ב')

אפשר לומר: ע"פ דברי המדרש (תנחומא ה') **והרמ"ן** מביא זאת בפרשתנו, שמרמז כאן גם ענין **'נר חנוכה'** שנוהג לדורות. וזוהו ניחם הקב"ה את אהרון שלא הקריב קרבן הנשיאים במרמו: **'שלך גדולה משלהם'** כי נר חנוכה זה לדורות.
וזהו: **'אל מול פני המנורה'** - בתיבת **'מו"לי - מ'**, רמז לבניה - **'בן ארבעים לבניה'**, (אבות ה) וכדבר הפייטן בזמזם של חנוכה: **'בני בינה ימי שמונה...'**, שחנוכה רומז על אור הבינה. וכן מ' במטריא חלב ענין המנחה לאכול מאכלי חלב. ול"ו כנגד ל"ו נרות חנוכה במשך כל שמונת ימי החנוכה. ואפשר להוסיף, שגם תיבת **'בהעלותך'** רומז על כך, שההלכה כבית הלל שמוסיף והולך, וזהו: **'בהעלותך, לעלות ולהוסיף'**.

המנורה ברוממות נשמות ישראל

בעל ה"בן איש חי" כתוב: על הנקודות המעשית שאפשר ללמוד ממעשה המנורה, וכך לשונו: **"בהעלותך" - כלומר: עליויים ותועלתם של נשמות ישראל הקרויות נרות תלויה ב"מנורה"**.

האחד - אמונת ההשגחה, שיאמינו כי - **"אל מול פני המנורה"** יאירו שבעת הנרות שלמטה. כי המנורה העליונה כוללת את שבע הספירות שהקב"ה מנהיג בהם את העולם, וע"כ על ידם יאירו שבעת הנרות, שהם כלליות נשמות ישראל. שגם הם יתחלקו לשבעה חלקים, כנגד שבע הספירות. והכוונה היא: שכל חיות נשמותיהם של אלו הנמצאים למטה: מזונם, מוצאם, מבואם וקיומם הכל ע"י השפע הנמשך להם מאתו ית' ע"י שבע הספירות שהם המנורה העליונה, ולכן צריך לתקן שבע הספירות והמידות. והשני - המנורה רומזת על נשמות ישראל שהם **"מקשה זהב"** - כלומר: צריך להיות כלליות הנשמות בחיבור אחד. **"מקשה"** הוא ענין חיבור ואחדות. ולא דווקא חיבור אדם עם הדומה לו ושווה עמו. אלא גם הפחותים ונמוכים ממנו. וזהו: **"עד יריכה" הם העניים ופשוטי עם.** **"עד פרחיה" הם הקטנים בשנים שדומים לפרח היוצא בתחילה.**

ומדוע רמזו כל זה במנורה? כי **"כמראה אשר הראה ה' את משה"** - שזה רמזו על: **"עולם הנשמות"**. כי לפי שורש נשמות ישראל - כן עשה את המנורה למטה.

לצייר את האור לטובה ולברכה

וכה היה שח החסיד רבי לוי יצחק בנדר: בעיני המשכת והטיות האור שישפיע עלינו לטובה ולברכה:

"ציור האור היורד מלמעלה תלוי אך ורק כפי מעשה האדם" כי מלמעלה - אומר רבינו (ליקוטי מוה"ר"ן תורה ל"ו ח"א) יורד האור. אבל אינו מצוייר.

למשל בספירות הקדשות שיו"ר אור של **"ספירת החסד"** - חסד זה אהבה, אהבת תורה אהבת השי"ת אהבת הצדיקים, כל זה כולל ב"חסד" אבל כמ"כ היכן שיש עבירות חלילה - זה גם נמשך מספירת החסד - אהבות נפולות.

מלמעלה יורד ההשפעה של ספירת החסד, אבל לעשות את ציור האור. איהו חסד - זה כבר צריך לעשות לבד. וכך הוא בכל הספירות והמידות.

כן, גם עכשיו אנו יכולים להתחבר לאורה וזיווה של המנורה, לפנימיות השפעותיה, לניצוצי אורה. לאור המאיר, ללימודים ועבודות באורה של מנורה לדורות ולנצח.

שירת הפרשה

פְּרַשְׁתֵּי הַמְּנוֹרָה נִקְרָאת בְּפָרְשָׁה
רִמְמוֹתֶיהָ שֶׁל הַמְּנוֹרָה - עַד יִרְכָּה וְעַד פְּרָחָה.

פְּבֵר נֶאֱמַר וְנִקְבַּע - תּוֹרָה מְלֻשׁוֹן הוֹרָאָה
לְדוֹרוֹת עוֹלָם נִחְקַק מַעֲשֵׂה הַמְּנוֹרָה.

לְמוֹדִים רַבִּים נִלְמְדִים מִפְּרָטֶיהָ וְדִקְדוּקֶיהָ
צֶלֶם דְּמוּת הָאָדָם כְּפִמְנוֹרָה - קִנְיֵי שְׁבָעָה.

עַל הָאָדָם לְשַׁמֵּר אֶת הַמְּנוֹרָה בְּטָהֳרָה
וּלְצַיֵּר אֶת אוֹרָהּ וְזִיּוּהָ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה.

הזדמן פעם רבי ישראל מסלנט בשעה מאוחרת בלילה לביתו של סדלר, וראהו יושב ועושה מלאכתו לאור הנר הוולק דווען.

מדוע עודך יושב ועובד? שאל אותו רבי ישראל - הלא השעה כה מאוחרת, והרי גם הנר עוד מעט ויכבה - ולא תהיה בידך אפשרות לפעול מאומה?

"אין בכך כלום" - ענהו הסנדלר - "כל זמן שהנר דולק, עוד אפשר לפעול ולתקן". התרגש מאוד רבי ישראל למשמע תשובה זו, והרהר בקול: "ומה לצרכי הגוף אפשר לפעול ולתקן, כל עוד הנר מאיר ודולק, לצרכי של נשמה בודאי שיש לפעול ולתקן כל זמן שי"נר ה' נשמת אדם" חי ומאיר.

והוסיף מקורביו לספר, שימים רבים אחר מעשה זה שמעו את ר' ישראל מתהלך בחדרו משנן לעצמו בהתרגשות עצומה: "כל זמן שהנר דולק עוד אפשר לפעול ולתקן".

ה"כל זמן שהנר דולק אפשר לתקן" הוא רק אחד מה"לקחים" שאפשר להפיק מ"אור המנורה", אור שמונצל לקדושה ולמעשים טובים - וכמובא במדרש תנחומא בפרשייתנו: "שכל ציווי המנורה הוא כדי לזכות את עם ישראל, לכן נאמר: 'בהעלותך את הנרות'... קומי אורי כי בא אורך..."

קומי אורי כי בא אורך

"תורה" משלוח "הוראה" (וזהו ג נג). מכל פרשה וענין בה יש להפיק לקח וללמוד הדרכה והכוונה. אם על דברי הנביאים אמרו (מגילה יד.) "שלא נכתבו אלא נבואות שנצרכו לדורות" - שיש בהן לקח לכל אדם ובכל דור, דברי תורה עצמה על אחת כמה וכמה. ואם בכל פרשה בתורה כך, בלקחי הוראת המנורה שהיא ציווי לדורות כמובא במפרשים, בוודאי שהדברים מקבלים משנה תוקף.

וכך הם דברי המדרש רבה במהות המנורה לדורות: **"הקרבנות כל זמן שבמהמ"ק קיים הם נוהגים, אבל הנרות לעולם קיימות, אל מול פני המנורה יאירו הנרות"** - אכן כן אורה המאיר היא לדורות.

קדושת שבעת הנרות

בליקוטי מוה"ר"ן (תורה כ"א), מרחיב את דבריו על קדושת 'שבעת הנרות' ב"מנורה" שהם כנגד שבעה פתחים שיש לו לאדם בראשו: פיו: שימנע מלדבר שקר בפיו. חוטמו: רמזו על 'יראת שמים' כמו שכתוב: (ישעיה יא י"ג) **"והירחו ביראת ה'"**. עיניים: על שמירת עיניו, שיעצים עיניו מראות ברע. אזניו: רומזים על אמונת חכמים, וכדברי הכותב (משלי כ"ב י"ז): **"שמע דברי חכמים"**, שבעת נרות אלו, מקבילים למנורת המנורה שהייתה בבית המקדש. ועצם המנורה, הוא כנגד ראשו - מוחו ודעתו של האדם, (עיני תיקוני זוהר א"י).

וכותב שם: שבשמירת אלו שבעת הנרות, עם עצם המנורה, נשפע לאדם שפע אילוקי, 'שכלי המכונה בשם 'קדם'. ושלחבת המנורה עולה מאליה' (כפירוש רש"י על הפסוק בהעלותך את הנרות). שזוכים ללהבת הלב שיעבר להשי"ת, ועיניו זוכים לגרש את רוח הטומאה, הרוח שטות ולטהרת הלב, כי טבע האש שמגרש האוויר, כנראה בחוש אצל הקנה שריפה, שע"י כוח האש, האויר בורח ודוחה את הדברים שבהם מילאו אותו. כמו כן ע"י שנטלה ונתחמם לבו להשי"ת רוח הטומאה יוצאת ממנו.

אכן רב כוחם וסגולתם של הארת שבעת הנרות - שיש לאדם, בשמירתם כראוי, להמשכת שפע אילוקי.

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זי"ע

"אל נא תהי כמות" (י"ב ב')

המת שהתעורר לתחיה

היו הם תושבי העיר טעפליק, שחו קור נורא, כאילו הכפור הכריז כמנצח על כל הסביבה. תושבי העיירה היו ספונים בבתיהם, מבלי יכולת לצאת, הכל קפוא, וגם אלו שהיו מוכרחים להיות בחוץ עשו זאת בזריזות לבל חלילה יקפא להם יד או רגל.

בין חסידי ברסלב שגרו בעיירה זו נמנה רבי חיים לייב. תלמיד חכם ועובד ה' גדול בכל לבו ונפשו. לפרנסתו נהג לנסוע ביום השוק אל העיר הסמוכה עם חבית 'הרינג' – דגים מלוחים, ולמכור את תכולתה לבאי השוק. רבי חיים לייב התפרנס בצמצום מעטק זה, אבל היה שמח בחלקו ומודה לה' על ההרחבה שבתוך המיצר ועל שיש פנאי בידו לעבוד את בוראו ויוצרו.

כמעט ולא נראו אנשים ברחובות העיר בחורף זה שהיה קר במיוחד, גם ביום השוק ששם וריקן מאנשים המסתגרים בתוך בתיהם.

האם לנסוע לשוק – תוהה רבי חיים לייב! האם יש טעם בכך? ברם הצורך להביא פרנסה לעוללו הקטנים גברה על הכל, הוא יגש אל העגלה הרתומה אל הסוס, העמיס כדרכו את חבית הדגים, ויצא אל העיר הסמוכה גם במזג האוויר הקשה והמורכב.

בהגיעו אל השוק, הוריד את החבית מן העגלה והניחה בפיתנו הקבועה, הציב את משקולת המאזניים ונעמד בתווך, מקווה ומצפה לקונים שיבואו.

מעטים מאוד היו האנשים בשוק, מאחורי הסחורות עמדו המוכרים העטופים מכף רגל ועד ראש במעיליהם, משפשים את כפות ידיהם ורגליהם לבל יקפאו.

גם רבי חיים לייב נמנה בין אלו המוכרים, אצבעותיו הכחילו מרוב קור וכל גופו כולו רועד, בייחוד בשעות הערב שגם השמש החורפית הלכה ושקעה, הקור גבר עד למאוד, ובשעות אלו החל להעמיס את סחורתו שוב על העגלה והחל לעשות את דרכו חזרה לעירו – עיר טעפליק.

ברם; העמידה הממושכת בקור מקפיה העצמות – נתנה בו את אותותיה, גופו לא עמד בצינה הקשה ובדרכו אל ביתו התמוטט ונפל תחתיו.

בהשגחה פרטית, ולמזלו הגדול – חזו זאת כמה מתושבי העיר, ומיד חשו לעזרתו, במצב זה של סכנת חיים. הם הרימו אותו ומיהרו להביאו אל ביתו, שם השכיבוהו על מיטתו.

בני המשפחה שנבהלו למראהו מעורר הרחמים של אביהם, הבעירו אש בתנור כדי להחם את גופו הקפוא, ותוך כך שלחו בבהילות להזמין את רופא העיירה לטפל בו במצב הקשה שהוא שרוי בו.

והיה זה ידידו משכבר הימים – חברו הטוב רבי אהרן יוסף גרשונוב, שגר בשכונתו – גם הוא נמנה על עתד חסידי ברסלב, סוחר בדים שעושה מלאכתו ארעי ועבודת השם כעיקר גדול בחייו, נזעק גם הוא אל מיטתו של רבי חיים לייב וניסה לעשות פעולות שייטיב עמו את מצבו.

רבי חיים לייב שוכב ללא ניע, ורק נשימותיו החלושות מעידות כי עוד רוח חיים באפו לביניים, ומחכים לבואו של הרופא שאמור לכאורה להציל את חייו.

הרופא שנוזעק בדחיפות בודק את החולה ששכב במיטתו חיוור כשלג ופניו כמת, ולאחר דקות ארוכות שנדמים כנצח, פוסק את הבחנתו: "לצערי איחרנו את המועד. מצבו של אביכם קשה מאוד, קצרה ידי מלהועיל..."

בני המשפחה שקיבלו את הבשורה הקשה, שנחתה עליהם כרעם כבד מאוד. גם השכן והידיד רבי אהרן יוסף נפלה רוחו בקרבו, ואט אט חמק מהבית בכדי שלא יראה בכאבם העצום של המשפחה.

אתא ובא חצות לילה, רבי אהרן יוסף חסיד נאמן לקיום העצות של הרבי – קם בשעה זו לעבודת בוראו. זכרונו ודמותו של שכנו רבי חיים לייב לא מש ממנו, הוא מדבר לעצמו – אלך שם לבית לחזק לפחות את האלמנה השבורה והיתומים הרכים שנשארו ללא אביהם.

ממחשבה למעשה, עוזב את ביתו ויוצא לקור לבית שכנו בחשך ובפחד.

מרוחק הבחין באור קלוש מרצד מהחלון, חלפה שמיים" חלפה המחשבה האימה בראשו, אלו הם כנראה הנרות שהדליקו לעילוי נשמתו של שכני המנוח ששבק לו חיים... וכך במחשבות אלו – הוא מתקרב לבית, נוקש בזהירות על הדלת.

לא חלפה דקה והנה הוא שומע קול שמצווה עליו להיכנס... רבי אהרן יוסף סבור היה כי אזניו מטעות אותו, האם זהו קולו של רבי חיים לייב? אך המחשבות לא נשארו הרבה זמן בראשו, הנה הוא נכנס, ורואה את רבי חיים לייב יושב ליד השולחן, מולו פתוח כרד גדול של שולחן ערוך, והוא יושב והוגה בו מתוך הנר בשיקפה ונחשק גדול, לאחר שסיים לומר "תיקון חצות" בחתונות.

רבי אהרן יוסף, אינו מאמין מה שהוא רואה, האם זה אמיתי או רק חלום?! אך המראה האמיתי לא משאיר אותו בספק, כן זה רבי חיים לייב שקם לתחיה מחדש...

והיה שכן טוב זה מספר כל ימי חייו בהתפעמות על נס תחיית המתים בחצות הלילה שחזה במו עיניו, להודיע כוחו הגדול של הבורא, וזכותו של הרבי הגדול – שרבי חיים יעקב צעד בדרכיו – ואשר זעק בקול גדול שאין שום ייאוש בעולם כלל. גם ברגעים הנראים כקשים מאוד התעורר המת שהרופאים התייאשו מחייו בעת רצון של חצות הלילה. - - -

המשך פניני פרשה

כן יש להסמיך ענין נר חנוכה לפרשה הסמוכה: "קח את הלויים" ובדברי המדרש על פסוק זה, שמובא על: נגינת הלויים בימות המשיח שיהיה כלל של ח' נימין, כדברי דוד במזמור: "למנצח על השמינית מזמור לדוד", וזהו כנגד ח' ימי חנוכה, שהרי אור החנוכה מרמז גם על העתיד - שלא יתבטל. ולפי כך יובן המובא בליקוטי מוהר"ן (ב' תניא) שחנוכה הוא בחינת קרבן תודה שלא יתבטל לעתיד. ענין נגינה והודאה זלעתידי של ח' נימין.

"את הנרות" (ח. ב)

א-ת רומז על התורה הקדושה אותיות: א-ת' כלליות התורה. ובליקוטי מוהר"ן (תורה כ"א): שקדושת שבעת הנרות הרמוזים במנורה - תלויים במוח שבראש, שע"כ נשפע לו שכל התורה.

"כי נתנים נתנים המה לי" (ח, ט"ז)

ופירש רש"י: 'נתנים - למשא, נתנים - לשיר'. רמז על: ב' בקיאות בעבודת ה', כמובא בליקוטי מוהר"ן (תורה ו'): 'בקי ברצוא, בקי בשוב', להתחזק תמיד - הן בזמני עליה, והן בזמני ירידה.

וזהו: "נתנים למשא" - בקי ברצוא - עבודה והתעלות, וכדברי חז"ל (עבודה זרה ה:): "כשור לעול וכחמור למשא".

ומאידך: "נתנים לשיר" - בקי בשוב' - התחזקות בכל מצב שהוא ענין השיר, כדברי נעים זמירות ישראל: "אשירה לה' בחיי אזמרה לאלוקי בעודי", עייף המובא בליקוטי"מ (רפ"ב): שיש לאדם להתחזק ב'עוד מעט טוב' שלו, שהן הנקודות טובות ומכך נעשים ניגונים.

ואפשר עוד להוסיף ע"פ המובא (מדרש מאור האפילה): "נתונים לה' מעיקב - לפי שהפריש יעקב את שבט לוי למעשר". ששבט לוי התקדשו גם ע"י יעקב, ולא רק ע"י משה. יעקב רומז ל'יעקב' התחזקות בכל מצב אפילו בעקבים - דרי מטה. אך מאידך הם גם הופרשו ע"י משה בחינת דעת, הנאמר עליו: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים" - דרי מעלה, עבודת ה' בעת עליה.

"אספה לי שבעים איש..." (י"א, ט"ז)

במדרש ליקוטי שמעוני: "כנגד שבעים ימים טובים שנתן להם הקב"ה לישראל ואלו הם: שבעה ימי פסח, ושמונה ימי החג, ר"ה, יוה"כ, ועצרת הרי י"ח, וחמישים ושתים שבתות השנה הרי שבעים".

אפ"ל שכל זה מרומזו בתיבות: "שבעים איש", האות הראשונה של 'שבעים' רומז ל-ש' - שופר עיקר מצות ר"ה, ואותיות: ב' י' ס' עולה במספר: חמישים ושתים כנגד - חמישים ושתים שבתות השנה. ע' - עצרת, חג השבועות, 'איש' - א' - כנגד שמיני עצרת שהקב"ה ביקש להוסיף עוד יום אחד, י' - פסח כנגד - עשרה מכות שדרכם נגאלו ממצרים, ש' - שבת שבתון הכתוב ביום הכיפורים.

"ויהי בנסוע הארון" (י ל"ה)

פרשה זו פרשה בפני עצמה היא, כדברי רש"י. ויש בה סימנים - ב' נוגי"ן הפוכים. ונוכל ללמוד מכאן שגם נסיעה של האדם יש בה תורה. והיא פרשה שבתורה וגם זה ליום יחשב, וכדברי מוהר"ן ש'אמר: "שיכול לתת דין וחשבון גם על ליו הנסיעה": שיש להמליך את ה' גם ביום הנסיעה. וזה גם מה שכתוב בפסוק לפני כן: "וענן ה' יומם עליהם בנסעם מן המחנה" - שענן ה' נמשך עליהם בעת נסיעתם.

ואפשר גם לומר בדרך רמז: ש"נוי"ן (עם הכולל) בגימטריא ק"ז, מזמור זה בתהלים - הנאמר בערבי שבתות ובו כלולים מהלכי נסיעותיו של האדם מדבריות ועוברי ימים וכן כל מעבריו, שמבקשים מתפללים וצועקים ע"כ - כמובא בשם 'הבעל שם טוב' ובליקוטי הלכות: וזה רמז להולכי דרכים, שיש להם לזכור בהשייית להתפלל אליו בעת סכנה ולהודות לו על הטוב, וזה הנרמז בכאן: 'קומה ה' ויפוצו אוביך וינסו משנאיך מפניך' - התפילה והסייעתא דשמיא שרביכים ומבקשים מה' במעברי הנסיעות בכלל, ובמהות חיי האדם שהם גם כעין נסיעה (ענין סיפורי מעשיות מעשה א' בהתחלה, על נסיעת ימי חיי האדם).

גם אם הם נראים חסרי תועלת ומשמעות - בכל זאת ניתן להשתמש וליהנות מהם...

מן הספר 'הוא ישיקו הסתרים' | כוח ההתקלה!

ילדים יקרים! אחת מהעצות הנפלאות שרָבְנו דָּבַר עַל-כֵּן, היא ההתקלה - להתחיל התקלה מחדש בעבודת השם. בין דבריו הנפלאים שרָבְנו דָּבַר עַל מִדָּה נֶעְלָה זו, הזְכִיר רָבְנו אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק רַבִּי זוֹשָׁא, אֲחִיו שֶׁל רַבִּי אֶלְמֵלֶךְ מְלִיז'עֵנְסְק, וְהֵיךְ מְגִדֹלֵי תַלְמִידֵי הַמְּגִיד מִמְעַרְיָטֵשׁ. רָבְנו מְאוֹד הֶעֱרִיד אֶת עֲבוֹדָתוֹ הַנּוֹרְאוֹת, אֶת קִדְשׁוֹ הַעֲצוּמָה, וְלָבו הַסְּהוֹר שֶׁכָּלוּ לְהֵשֶׁם. אֲנָשִׁים רַבִּים - אָמַר רָבְנו מִתְחִילִים לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם וְתִבְרָךְ הַתְּלַבְבוּת. אֵךְ הַתְּלַבְבוּת זו אֵינָה מְחִיזָקָה מְעַמֵּד יוֹתֵר מִיּוֹמִים, שְׂבִיעַ אוּ אֶפְלוּ חֲדָשׁ, וְאֵז אֵיךְ הִרְיָדָה וְיָנְהַ הַתְּלַבְבוּת, וְיָרִיכִים לְהַתְחִיל שׁוֹב מִהַתְּקֵלָה. מַעֲלָתוֹ שֶׁל יְהוּדִי, וּבִפְרָט שֶׁל צַדִּיק, שְׁהוֹלֵךְ תָּמִיד עִם הַכּוֹחַ שֶׁל הַהַתְּקֵלָה - וּמֵאוֹת הַכּוֹחַ נִמְשָׁךְ אֶפְלוּ הַתְּלַבְבוּת לָבו לְזָמַן רַב... בְּדָבָר זֶה הַצִּטוֹן רַבִּי זוֹשָׁא, חֲדוּשׁ וְפֵלֵא הֵיךְ בְּהַתְּלַבְבוּתוֹ, הֵלָךְ הִרְבֵּה שְׁנִים בְּהַתְּלַבְבוּת הַנּוֹרְאָה שֶׁהַתְּחִיל בָּהּ... לְמַעֲלָה מְעֻשְׂרִים שֶׁנָּה אֶתְּהַלֵּךְ בְּכּוֹחַ זוֹ שֶׁל הַהַתְּקֵלָה בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. וְאֵנִי נִלְמַד מִכֵּן אֶת חֲשִׁיבוֹת הַהַתְּקֵלָה - לְהַמְשִׁיךְ עִם כּוֹחַ זֶה, כִּי הַהַתְּקֵלָה יֵשׁ לָהּ כּוֹחַ גָּדוֹל.